

Onderzoeksraad voor Veiligheid
T.a.v. Mr. Th.J. Joustra
Anna van Saksenlaan 50
2593 HT Den Haag

Bestuurskern
Dir. Maritieme Zaken
Afdeling Zeevaart

Plesmanweg 1-6
Den Haag
Postbus 20904
2500 EX Den Haag

Contactpersoon
H.T.M. Kock
Senior Beleidsmedewerker

Ons kenmerk
IenM/BSK-2016/288683

Datum 15 december 2016
Betreft Reactie op Rapport Zorg tussen wal en schip

Geachte heer Joustra,

Graag willen wij u bedanken voor uw onderzoek en uw rapportage 'Zorg tussen wal en schip' naar aanleiding van het tragische duikongeval dat op 11 juli 2015 op de Noordzee heeft plaatsgevonden en de in dat kader verleende medische hulp. Wij hechten eraan dat zulke ongevallen goed worden onderzocht zodat organisaties ervan kunnen leren en verbeteringen kunnen aanbrengen.

In uw rapportage heeft u aanbevelingen voor drie organisaties. In deze brief wil ik u, mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de directeur Kustwacht, graag informeren over de acties die genomen zijn en de voornemens die wij hebben om aan uw aanbevelingen tegemoet te komen.

Uw onderzoeksrapport en de algemene conclusie dat er in de gehele keten van medische hulpverlening op de Noordzee structurele tekorten zijn aangetroffen, is voor alle betrokkenen bij deze hulpverlening aanleiding geweest om de processen door te lichten. In goed gezamenlijk overleg worden momenteel structurele verbeteringen doorgevoerd binnen de Kustwachtorganisatie. Door de extra inspanningen van de afgelopen periode zijn er tevens toekomstbestendige contacten gelegd tussen de Kustwacht en de zorgorganisaties op land en zee. De Kustwacht is dan, samen met de zorgorganisaties op het land, nog beter in staat om de spoedeisende en medische zorg te verlenen.

Aanbeveling aan de minister van IenM en reactie

U beveelt de minister van IenM aan ervoor te zorgen dat het proces van medische hulpverlening op de Noordzee voldoet aan de internationale afspraken. De internationale afspraken zijn voor zover noodzakelijk vertaald naar Nederlandse wetgeving en zijn voor toepassing in Nederland uitgewerkt in de nota "Maritieme en aeronautische noodhulp op de Noordzee 2010-2015" met een update in een brief aan de Kamer over dit onderwerp eind 2015¹. Hierin zijn met name de middelen en de zorgnormen beschreven. De inzet van de middelen leidt

¹ Respectievelijk Kamerstukken II, 2009-2010, 304 90, nrs. 15 en 16 en Kamerstukken II, 2015-2016, 304 90, nr. 26.

mede tot medische zorg doordat er een ambulanceverpleegkundige aanwezig is bij een acuut medisch ongeval.

Bestuurskern
Dir. Maritieme Zaken
Afdeling Zeevaart

Aanbeveling aan de ministers van IenM en VWS en reactie

U beveelt de minister van IenM aan 'ervoor te zorgen dat het proces van medische hulpverlening op de Noordzee aan de uitgangspunten van medische zorg in Nederland voldoet en aansluit bij de zorgketens op het land'. U adviseert tevens aan de minister van IenM om de betrokken partijen hierbij zodanig te faciliteren en positioneren dat zij hun taken kunnen uitvoeren en u adviseert om dit proces vorm te geven in samenwerking met de minister van VWS.

Ons kenmerk
IENM/BSK-2016/288683

Aan de minister van VWS is uw eerste aanbeveling gelijklopend als die aan de minister van IenM. Tevens adviseert u de minister van VWS om ketenpartijen te stimuleren en te ondersteunen bij het ontwikkelen van normen voor medische hulpverlening op de Noordzee en bij het inrichten van het daarbij behorende zorgproces. U adviseert om de Inspectie voor de Gezondheidszorg toezicht te laten houden op basis van dit normenkader en op het proces van de medische hulpverlening op de Noordzee.

Uw aanbevelingen aan de Minister van IenM en aan de Minister van VWS zijn deels overlappend dan wel aanvullend. Daarom volgt hieronder een gezamenlijke reactie op deze aanbevelingen.

Uitgangspunt van de medische zorg in Nederland is dat zorg effectief, veilig en op tijd moet zijn. De Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) regelt wat goede zorg door zorgaanbieders (instellingen en solistisch werkende zorgverleners) inhoudt en wat er moet gebeuren als mensen een klacht hebben over de zorg. De Kustwacht valt onder de Wkkgz en zal als zodanig moeten borgen dat de Radio Medische Dienst (RMD) en de zorgverleners, artsen, verpleegkundigen of ambulanceverpleegkundigen die door de Kustwacht of de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM) worden ingezet, goede zorg leveren conform de Wkkgz.

De RMD, vallend onder de KNRM, heeft het initiatief genomen om, samen met andere partijen betrokken bij de medische hulpverlening op de Noordzee, de hele keten te analyseren. Daar waar mogelijk aanvullende medische zorgnormen nodig zijn, worden deze ontwikkeld. Dit moet leiden tot een breed gedragen concept normenkader voor de zorgketen die medische hulp op de Noordzee biedt voor de zomer van 2017. De basis van dit normenkader zijn de bestaande kaders huisartsenzorg en ambulancezorg. Hierna volgt een verbijzondering voor de situatie op de Noordzee. Aanvullend op dit normenkader zal de IGZ een toetsingskader formuleren om toezicht te kunnen houden op de kwaliteit van medische zorg op de Noordzee.

Om de kwaliteit van zorg te bewaken en constant te verbeteren is het van belang dat er in de organisatie een open cultuur is waarin calamiteiten worden gemeld en er structurele evaluaties plaatsvinden en lessen worden geleerd die leiden tot verbetering van de processen. Dit is ook een verplichting die voortkomt uit de Wkkgz. De Kustwacht en de RMD hebben afgesproken om twee keer per jaar bijeenkomsten te organiseren met alle betrokken partijen waar evalueren en leren van de incidenten en calamiteiten in de medische zorgverlening centraal staan.

De Kustwacht, Ambulancezorg Nederland (AZN) en het landelijk netwerk acute zorg (LNAZ)² zijn van mening dat op voorstel van de Kustwacht met de Kustwacht (aanvullende) afspraken moeten worden gemaakt om de acute zorgketen boven de Noordzee te laten aansluiten op de uniforme en landelijk geldende acute zorgafspraken op het land. De komende periode wordt bezien hoe dit praktisch vorm kan krijgen. Tevens heeft het LNAZ toegezegd in overleg met partijen te willen onderzoeken hoe de zorg voor hyperbare geneeskunde/zorg bij duikongevallen ingericht kan worden en wat voor landelijke afspraak hierover kan worden opgesteld.

Bestuurskern
Dir. Maritieme Zaken
Afdeling Zeevaart

Ons kenmerk
IENM/BSK-2016/288683

Aanbeveling aan de directeur Kustwacht en reactie

Aan de directeur Kustwacht beveelt u aan in samenwerking met onder andere de KNRM, de RMD, de Noordzee Helikopters Vlaanderen (NHV), de gemeenschappelijke meldkamers en ziekenhuizen, ervoor te zorgen dat bij de inrichting en werking van het proces van medische hulpverlening op de Noordzee optimale aansluiting wordt gerealiseerd op de zorgketens op land. Dit proces moet voldoen aan de uitgangspunten van medische zorg in Nederland en gelet op de centrale positie van de Kustwacht in het proces, is het aan te bevelen dat de Kustwacht de verantwoordelijkheid neemt voor het voortdurend verbeteren van deze hulpverlening.

In het rapport verwijst de OvV een aantal keren op het ontbreken van een systematisch triagesysteem. Triage kan alleen worden uitgevoerd door medisch geschoold personeel. Er is voor de Kustwachtcentralist, die niet medisch geschoold is, door de Radiomedische Dienst een vragenlijst samengesteld waarbij de centralist snel de urgentie van de hulpvraag kan bepalen. De procedure geschetst in het schema op pagina 31 van uw rapport is inmiddels aangepast. Bij een urgente medische hulpvraag wordt het traject "medisch advies RMD" en daarna het opstarten van de medische evacuatie niet meer volgtijdelijk maar parallel uitgevoerd. Dit is vergelijkbaar met de werkwijze op het land, waar ambulances volgens DIA (directe inzet ambulances) werken. Daarnaast zijn de centralisten recent door de Politieacademie getraind in gesprekstechnieken en eenduidige communicatie.

Naast de verbetering van de triage ontwikkelt de Kustwacht momenteel, in samenwerking met AZN en het LNAZ, een aantal scenario's hoe en op welk moment de logistieke keten het beste kan aansluiten op de meldkamers ambulancezorg. Aangezien de meldkamers ambulancezorg goed zicht hebben op de geldende afspraken, de beschikbaarheid, de bereikbaarheid en hiermee dus de mogelijkheden van de zorg in de verschillende regio's op land, wordt de keuze waar de patiënt naar toe moet, belegd bij de meldkamers ambulancezorg. Zoals eerder opgemerkt wordt het hele hulpverleningstraject momenteel met deze betrokken partners doorgenomen om te bezien wat organisatorisch en technisch mogelijk is.

Tot slot

Met bovenstaande aanpak zijn wij van mening dat de verantwoordelijkheid voor de spreiding, toegankelijkheid en kwaliteit van de medische hulpverlening op de Noordzee wordt belegd en is geborgd bij de juiste veldpartijen. Het ministerie van VWS zal zich de komende periode op de hoogte houden van de ontwikkelingen binnen de Kustwacht door agendalid te zijn van de Raad voor de Kustwacht. Wij

² Binnen het LNAZ werken acute zorgnetwerken samen met betrokken ketenpartners en professionals aan de optimale toegankelijkheid van acute zorg.

zien geen reden om de huidige relatie tussen de Kustwacht en het ministerie van VWS verder te formaliseren.

Bestuurskern
Dir. Maritieme Zaken
Afdeling Zeevaart

De taken van de Kustwacht en daarbij ook het zorg dragen voor een goede voortzetting van die taken is een belangrijk aandachtspunt bij alle partners binnen het Kustwachtverband. Door het opstellen van de "Visie Kustwacht 2020" en de daarbij behorende verkenningen naar luchtwaarnemingscapaciteit, varende middelen en verbeterde informatiepositie wordt voor de komende jaren onderzocht hoe de Kustwacht zich kan ontwikkelen en in staat blijft haar taken uit te voeren. De verkenning naar de wijze waarop de Kustwacht verder gemoderniseerd kan worden, en dan in het bijzonder omtrent de verbeterde informatievoorziening, zal binnenkort concreet vorm krijgen omdat de besluitvorming tussen alle betrokken departementen rond het (vernieuwde) Maritiem Operatie Centrum Kustwacht vrijwel is afgerond. Met deze belangrijke voorgenomen investering wordt weer een belangrijke stap gezet voor de toekomst van de Kustwacht.

Ons kenmerk
IENM/BSK-2016/288683

Voor de zomer van 2017 zullen wij een bijeenkomst organiseren met alle betrokkenen bij de medische hulpverlening op de Noordzee om de voortgang van de ingezette acties te bezien.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,

mw. drs. M.H. Schultz van Hagen